

Eerste werkconferentie energieakkoord

Omslag naar duurzame energie komt van onderop

De deelnemers aan de werkconferentie pleiten voor een transitie van onderop

De omslag van fossiele naar duurzame energie moet onderop beginnen. Op de eerste werkconferentie van de SER voor een Energieakkoord voor duurzame groei klonk een sterk pleidooi voor initiatieven vanuit de samenleving en bedrijven. 'Een transitie van onderop is beter dan regels van bovenaf.'

TEKST Loek Kusiak **FOTO** Dirk Hol

'Maak huishoudens minder afhankelijk van fossiele brandstof en creëer tegelijkertijd banen. Dat kan door lokaal opgewekte energie uit zon, wind en aardwarmte te combineren. Stimuleer dat met subsidie en je krijgt een financieel rendabele exploitatie. Zoals in de stad Groningen, waar 1500 woningen stroom krijgen van duurzame energie uit diverse bronnen. En wat te denken van die Friese melkveehouder die biogas uit mest omzet in stroom voor 700 huizen van een woonwijk bij Leeuwarden?'

Slechts twee voorbeelden, maar volgens Gerrit van Werven, directeur van Energy Valley Noord-Nederland, zijn er vele mogelijkheden om decentraal duurzame energie op te wekken. Het vermogen is nog bescheiden, maar dat kan volgens hem fors toenemen als de politiek belemmeringen wegneemt. 'Werken aan groene energie alleen omdat je in een betere wereld gelooft, werkt niet. Er moet voor burgers en bedrijven een financiële impuls tegenover staan.'

Van Werven krijgt bijval van andere sprekers op de eerste werkconferentie van de SER voor een Energieakkoord voor duurzame groei. De deelnemers zijn vertegenwoordigers van organisaties die actief zijn op energiegebied.

Het is pas een goed akkoord als traditionele partijen moeite hebben hun handtekening te zetten

In plenaire discussies en workshops verdiepen ze zich in de mogelijkheden van energiebesparing en kleinschalige hernieuwbare energieopwekking in de gebouwde omgeving.

Onbenut

Volgens spreker Wim Turkenburg, hoogleraar natuurwetenschap en samenleving, worden er in Nederland op dit moment 'gigantische mogelijkheden voor energiebesparing zónder verlies van welvaart' onbenut gelaten. 'Energiebesparing is de meest effectieve bijdrage aan een duurzame, koolstofarme economie. Tegelijk moeten we ons storten op technologie voor de ondergrondse opslag van CO₂. En we moeten meer aandacht geven aan een betere benutting in de winter van energie die in de zomer is opgeslagen. De klimaatneutrale woning is haalbaar.'

Een forse inzet op energiebesparing in 2020 is ook een niet te onderschatten bron van werkgelegenheid, blijkt uit berekeningen van Teun Bokhoven, voorzitter van de brancheorganisatie Duurzame Energie Koepel. 'Nu zitten 40.000 bouwvakkers werkloos thuis. Met technieken voor energiebesparing die nu al beschikbaar zijn, kunnen we ten minste 34.000 arbeidsplaatsen in de bouw scheppen en 3000 banen in de sector hernieuwbare energie. Dat alles zorgt voor een economische groei van 4 tot 6 miljard euro per jaar. We hebben het vakmanschap, dus zet mensen aan het werk.'

Doorpakken

De transitie van grootschalig fossiel naar decentraal duurzaam gaat moeizaam, stelt Rick Bosman van insti-

tuut DRIFT Erasmus Universiteit Rotterdam. 'Daarom moet een energieakkoord inzetten op een stevige inbreng van nieuwe spelers als *cleantech*-bedrijven en lokale corporaties. Het is pas een goed akkoord als traditionele partijen moeite hebben er hun handtekening onder te zetten.' Madelon Hofmijster, ingenieur bij energieproducent GDF SUEZ, benadrukt dat Nederland 'barst van de innovatieve ideeën' over duurzaam energiegebruik. 'Kleine verbeteringen aan centrales kunnen grote milieueffecten hebben. Maar er wordt niet doorgepakt omdat we steeds op zoek lijken te zijn naar dat ene gouden idee. Er zal echter altijd een mix van technologieën nodig zijn.'

Vertegenwoordigers van de utiliteitsbouw constateren voor hun sector legio kansen voor energiebesparing. Door klimaatinstallaties in gebouwen beter in te regelen, ligt per direct al een energiebesparing van 10 procent binnen handbereik. En veel milieuwinst is te boeken door duurzaam te renoveren: bij hoogbouw zelfs een CO₂-reductie van 80 tot 90 procent in 2020. Wat ook kan helpen is een 'APK-achtige keuring' voor gebouwen, iedere drie of vijf jaar. Voor 'rode' energielabels moet dan een hogere heffing betaald worden.

Stefan van Uffelen van de Dutch Green Building Council: 'Het schiet niet op wanneer je het energielabel van je kantoorgebouw met één stapje verbetert en het daar dan bij laat. Je moet ook willen gaan voor een duurzaam *imago* van jouw gebouw.'

Volgens Pieter Boot van het Planbureau voor de Leefomgeving kunnen we direct beginnen om tot 2020 in de gebouwde omgeving 80 procent CO₂ te reduceren. 'Daarmee heb je al het hart van een energieakkoord te pakken.'

Burgerparticipatie

De marsroute naar duurzame energie moet dan onderop beginnen, de overheid heeft wel een rol te spelen in het aanmoedigen van bedrijven, vindt Van Werven van Energy Valley Noord-Nederland. 'Voor het uitrollen van investeringen is een pakket nodig dat lokaal ondernemerschap in duurzame energieproductie belooft. Denk bijvoorbeeld aan een regeling voor *domestic offsets*. Mkb-bedrijven die duurzaam werken en CO₂ besparen kunnen hier inkomsten uit halen. Zij verkopen hun bespaarde CO₂-emissies aan de grote bedrijven die opereren in de CO₂-emissiehandel. De opbrengsten van deze verkoop kunnen de prikkel zijn voor een verdere slag in innovatie en duurzaamheid.'

Ondernemer Pepijn Duijvestein: 'Het stelsel van energiebelasting moet progressief zijn. Dat bevordert gedragsverandering. Een lagere belasting op duurzame energie moet je ook niet terugpakken via belastingen.'

De Coöperatie Windunie vindt dat de overheid gebieden die ze in eigendom heeft, aan windcoöperaties ter beschikking moet stellen. Dit type burgerparticipatie is in Denemarken en Duitsland al gewoon en vergroot de acceptatie. Verder moet de overheid de burger 'ontzorgen' met voorlichting over decentrale energie-opwekking. 'Lokale initiatieven zijn gebaat bij een standaardisatie in aanpak en techniek, want nu is het vaak een heel gepuzzel.'

Tweets

Op Twitter verschenen via #enakker ruim 400 reacties van deelnemers aan de conferentie en geïnteresseerden daarbuiten. 'Groene banen, koopkracht en klimaatbescherming gaan samen als huizen geïsoleerd worden. Nu echt gaan regelen bij het energieakkoord', twittert Joris Thijssen van Greenpeace. En: 'Energieprestatie bij renovatie kan al beter dan huidige eisen nieuwbouw. En goedkoper. Woning zonder energierekening', brengt Barbara Klomp van de Nederlandse Woonbond in. 'Veel positieve energie bij deze conferentie. Verder aan de slag!' geeft Michiel Boersma van de Topsector Energie aan. SER-voorzitter en dagvoorzitter Wiebe Draijer in zijn slotwoord: 'De conferentie laat zien dat er een wil is om tot een uitruil van belangen te komen.' ■